Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Nota van Antwoord DRC Oost

Voornemen en voorstel voor Participatie (VenP)

November 2026
Versie 02

Projectleiding: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
(voorheen Ministerie van Klimaat en Groene Groei)

1 INLEIDING

Van vrijdag 27 maart tot en met donderdag 7 mei 2026 lag het Voornemen en voorstel voor participatie ter inzage voor DRC Oost. Iedereen kon op dit document reageren door het indienen van een reactie. Het ministerie van Klimaat en Groene Groei (tegenwoordig ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)) en Gasunie vinden participatie van de omgeving belangrijk. Het doel van het ophalen van deze reacties is om de omgevingspartijen vanaf het begin te betrekken. In totaal zijn 27 reacties ontvangen. Tijdens de terinzagelegging organiseerde het ministerie van EZK een online informatiebijeenkomst. Deze vond plaats op donderdag 16 april van 19.00 – 20.00 uur.

Tijdens deze online informatiebijeenkomst vertelden de initiatiefnemers Gasunie en het ministerie van EZK meer over DRC Oost, het VenP welke ter inzage lag en de bijbehorende procedure. De online informatiebijeenkomst had 43 bezoekers en is ruim 100 keer teruggekeken.

1.1 Hoe vind ik mijn ingediende reactie terug?

U vindt onze antwoorden op uw ingediende reactie op het VenP terug op basis van uw registratienummer in deze Nota van Antwoord. Het registratienummer vindt u terug in de brief die u heeft ontvangen als u, voor het einde van de terinzagelegging, een reactie heeft ingediend. De inspraakbundel met daarin alle ingediende reacties is te vinden op de projectpagina https://energietransitie.nl/energieprojecten/delta-rhine-corridor-oost.

1.2 Gebruikte afkortingen en verklarende woordenlijst

Afkorting	Voluit	Toelichting
CCS	Carbon Capture and Storage	Carbon Capture and Storage (CSS) is de afvang en opslag van CO2 (koolstofdioxide). In Nederland gebeurt dit onder de Noordzee
Cie mer	Commissie voor de milieueffectrapportage	De commissie adviseert over de inhoud van milieuonderzoeken. Bijvoorbeeld voor milieueffectrapporten of de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. De commissie is onafhankelijk.
(concept-)NRD	(Concept) Notitie Reikwijdte en Detailniveau	De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is een onderzoeksplan over de milieueffecten van een energieproject. Hierin staat: • welke milieueffecten onderzocht worden • hoe die onderzocht worden • tot in welk detail Zo wordt er aandacht besteed aan het milieu bij beslissingen over energieprojecten.
Inspraakbundel		De inspraakbundel is het document waarin alle reacties of zienswijzen op een plan of besluit staan. Waar het nodig is worden de ingediende reacties anoniem gemaakt. In de Nota van Antwoorden staan de antwoorden op alle reacties.
IEA	Integrale effectenanalyse	Locaties of routes voor een energieproject worden onderzocht op 5 thema's. Deze zijn: • milieu • omgeving • techniek • kosten • toekomstvastheid (rekening houden met de toekomst van een gebied of project) In de Integrale effectenanalyse (IEA) staan het onderzoek en het resultaat.
MER	Milieueffectrapportage	Een MER is een milieueffectrapport waarin de effecten van een project op het milieu staan.
Mitigerende maatregelen		Mitigerende maatregelen zijn aanpassingen aan of binnen een project. Deze maatregelen maken de nadelige gevolgen van een project kleiner of voorkomen ze.

N2000-gebieden	Natura 2000-gebieden	Europa beschermt bepaalde natuurgebieden die een bijzondere waarde hebben door speciale dieren of planten. Deze natuurgebieden heten Natura 2000-gebieden.
PEH-buisleidingenstrook	Programma Energiehoofdstructuur	Het Programma Energiehoofdstructuur (PEH) richt zich op de benodigde ruimte voor de nationale onderdelen van het energiesysteem op land voor een klimaatneutraal energiesysteem in 2050.
Terinzagelegging		Een terinzagelegging is de periode waarin een gepubliceerd document te bekijken is. Reageren op een document kan dan ook vaak. De omgeving krijgt informatie over de terinzagelegging. Voorbeelden van documenten zijn: • concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau • ontwerpprojectbesluit
VenP	Voornemen en voorstel voor participatie	Het Voornemen is een document van de initiatiefnemer. Hierin staan de plannen op hoofdlijnen beschreven. Met de bekendmaking van het Voornemen start de verkenningsfase van de projectprocedure. Het voorstel voor participatie (Participatieplan) beschrijft hoe de omgeving wordt betrokken bij het energieproject. Het Voornemen en het Participatieplan worden vaak in 1 document samengevoegd. Iedereen kan op dit document reageren. De reacties uit de omgeving worden verwerkt. Daarna wordt het participatieplan geactualiseerd.
Varianten en alternatieven		Alternatieven zijn mogelijke routes (tracés) of locaties voor een energieproject. Varianten zijn uitwerkingen van een mogelijke route of locatie. De alternatieven worden zorgvuldig onderzocht in de verkennende fase. Daarna wordt 1 route of locatie gekozen.
VKB	Voorkeursbeslissing	De staatssecretaris van Klimaat en Groene Groei (KGG) en de minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) leggen een route of locatie officieel vast. Dit doen zij door een Voorkeursbeslissing te nemen. Een voorkeurs-beslissing wordt vaak genomen bij politiek gevoelige projecten waarvoor meerdere oplossingen zijn. De staatssecretaris en minister maken deze keuze met de hulp van de verkenning. In de verkenning zijn verschillende routes en locaties onderzocht. Wijzigt de locatie of route na een voorkeurs-beslissing? Dan doorloopt het energieproject opnieuw een deel van de procedure.

1.3 Overzicht reacties

Registratienummer	Organisatie / Particulier
202600070	Particulier
202600071	Stichting LeefGeluk, BEEK EN DONK
202600072	Particulier
202600073	Particulier
202600074	Particulier
202600075	Particulier
202600076	Waterschap Limburg, Het dagelijks bestuur, ROERMOND
202600084	Particulier
202600108	Gemeente Venlo, College van Burgemeester en Wethouders, VENLO
202600110	Stichting Natuurbeheer Brongebied Aalsbeek, BELFELD
202600119	CPO Lindesfarm, SINT-OEDENRODE
202600125	Havenbedrijf Rotterdam N.V., ROTTERDAM
202600127	Toverland, HERTEN
202600132	Waterleiding Maatschappij Limburg, MAASTRICHT
202600135	Natuur en Milieufederatie Limburg, BELFELD
202600142 en 202600157	Flow vastgoed bv, SON EN BREUGEL
202600147	Stichting Werkgroep Behoud de Peel, DEURNE
202600150	Waterschap De Dommel, Het dagelijks bestuur, BOXTEL
202600151	TenneT TSO B.V., ARNHEM
202600152	Stichting Wijkoverleg Dorpsraad Belfeld, BELFELD
202600153	Van den Berk Boomkwekerijen, SINT-OEDENRODE
202600154	Geling Advies B.V., DE RIPS (namens Samenwerkingsverband Gebroeders Van Gennip B.V.)
202600156	Provincie Limburg, Gedeputeerde Staten, MAASTRICHT
202600158	Gemeente Deurne, College van Burgemeester en Wethouders, DEURNE
202600163	Ministerium für Umwelt, Naturschutz und Verkehr des Landes Nordrhein-Westfalen, DÜSSELDORF
202600462	Wandelnet, ROERMOND

2 SAMENVATTING REACTIES EN BEANTWOORDING

Registratienummer: 202600158
Organisatie/particulier: Gemeente Deurne

Samenvatting	Antwoord
Indiener wijst erop dat de terugbrenging van de oorspronkelijke brede DRC-scope naar uitsluitend een CO_2-buisleiding vragen oproept over de integraliteit van de afweging en over de mate waarin toekomstige ruimtelijke en infrastructurele behoeften worden meegenomen in de besluitvorming.	Er wordt toegewerkt naar een zo optimaal mogelijke ligging van de buisleiding zodat er ruimte is voor toekomstige buisleidingen. In zowel het MER en de IEA wordt onderzocht hoe DRC Oost zo toekomstbestendig mogelijk kan worden ontworpen. In de nog op te stellen NRD wordt beschreven hoe het onderwerp toekomstvastheid wordt onderzocht.
Indiener verzoekt om in de verdere verkenning inzichtelijk te maken wat de gevolgen van de gekozen scope zijn voor veiligheid, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit, mede in relatie tot het voortgezet gebruik van bestaande bovengrondse vervoersmodaliteiten voor gevaarlijke stoffen.	Zoals medegedeeld in de Kamerbrief van 5 december 2024 is besloten dat DRC Oost enkel voorziet in het transport van CO2. In de volgende fase van DRC Oost worden verschillende (milieu)thema's, waaronder veiligheid, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit, onderzocht in het plan-MER en project-MER. In de nog op te stellen (concept-)NRD wordt beschreven welke thema's onderzocht gaan worden en op welke manier.
Indiener verzoekt om heroverweging van eerder gemaakte beleidskeuzes en om de oorspronkelijke bredere scope met meerdere stoffen via buisleidingen opnieuw te betrekken in de DRC Oost, mede vanuit de overweging dat buisleidingtransport een veiliger alternatief kan zijn voor spoorvervoer van gevaarlijke stoffen.	Zoals medegedeeld in de Kamerbrief van 5 december 2024 is besloten dat DRC Oost enkel voorziet in het transport van CO2. Echter staat het toekomstige initiatiefnemers vrij om een procedure te starten voor een buisleiding in de PEH-strook. Het kabinet heeft te kennen gegeven om toekomstige initiatieven op dit vlak te faciliteren.
Indiener verzoekt om in het vervolgonderzoek, waaronder de NRD en het MER, aandacht te besteden aan de onderbouwing en toekomstvastheid van de gekozen projectscope.	In de nog op te stellen (concept-)NRD, MER en IEA wordt aandacht besteedt aan het thema toekomstvastheid.
Indiener verzoekt om cumulatieve effecten op veiligheid en leefomgeving volwaardig mee te nemen in de verdere planvorming en besluitvorming.	De cumulatie van effecten van relevante raakvlakprojecten worden onderzocht in het MER.
Indiener geeft aan betrokken te willen blijven bij de verdere uitwerking en de regionale inpassing van de DRC Oost.	Met bestuurs- en overheidsorganen vindt gedurende de projectprocedure regelmatig afstemming plaats over DRC Oost.

Registratienummer: 202600157, 202600142
Organisatie/particulier: Flow vastgoed bv

Samenvatting	Antwoord
Indiener maakt zich zorgen over de gevolgen van het voorgestelde tracé voor de directe leefomgeving en verzoekt om duidelijkheid over de exacte ligging van de leidingen en alternatieven op perceelniveau, inclusief veiligheidsmarges.	Momenteel is er nog geen tracé bekend voor DRC Oost. In het VenP staat beschreven binnen welk gebied wordt gezocht naar een geschikte invulling voor de realisatie van een CO_2-buisleiding en bijbehorende energie-infrastructuur. Conform het besluit van de Minister van Klimaat en Groene Groei (december 2024) wordt DRC Oost daarbij zo veel mogelijk gerealiseerd binnen de strook die in het PEH is gereserveerd voor ondergrondse buisleidingen van nationaal belang. In de nog op te stellen(concept-)NRD wordt beschreven welke effecten worden onderzocht in het MER en welke onderzoeksthema's onderdeel zijn van de IEA. Op basis van de uitkomsten van deze onderzoeken wordt in een later stadium de exacte ligging van de buisleiding en de bijbehorende energie-infrastructuur bepaald.
Indiener verzoekt om een gebiedsspecifieke risicoanalyse van CO_2-transport, met toelichting op noodprocedures en aansprakelijkheid.	Veiligheid is een belangrijk aspect en wordt expliciet meegenomen in het ontwerp van DRC Oost. De bouw, het gebruik en het beheer worden uitgevoerd volgens strikte veiligheidsnormen en wettelijke voorschriften. Dit wordt gecontroleerd door de bevoegde autoriteiten, die ervoor zorgen dat met alle aspecten rekening wordt gehouden. In de nog op te stellen (concept-)NRD wordt beschreven hoe het onderwerp externe veiligheid wordt behandeld. Met de perceeleigenaren waarbij de leidingen worden gelegd, wordt in een later stadium contact opgenomen over onder andere aansprakelijkheid.
Indiener verzoekt om inzicht in de effecten op bouwmogelijkheden, woningwaarde en omliggende landbouwgrond.	DRC Oost realiseert de aanleg van een buisleiding voor CO2 in de PEH-strook. De PEH-strook is echter ook voor andere toekomstige buisleidingen van nationaal belang bedoeld. Daarom is het van belang dat de gereserveerde strook vrij is van belemmeringen zoals bijvoorbeeld bebouwing en diepwortelende bomen. Momenteel is nog geen tracé bekend voor DRC Oost. Uitgangspunt is dat na ingebruikname een omwonende geen consequenties ervaart van de DRC Oost buisleiding. Eventuele beperkingen in het gebruik van de grond worden in een later stadium besproken met perceeleigenaren.
Indiener verzoekt om een concreet plan voor bereikbaarheid, schadeafhandeling en communicatie tijdens de aanleg.	In aanloop naar de aanlegfase worden perceeleigenaren en gemeenten benaderd om zaken als bereikbaarheid, schadeafhandeling en communicatie tijdens de aanlegfase te bespreken.

Indiener verzoekt om verbeterde participatie, waaronder een fysieke afspraak en tijdige updates over de vervolgstappen van het initiatief.	Het VenP is de aankondiging van het initiatief met daarin de aanpak voor participatie. Onderdeel hiervan is dat in een later stadium alle perceeleigenaren persoonlijk te woord worden gestaan. Er volgen meerdere momenten voor inspraak in de vorm van het indienen van een zienswijze of tijdens bijeenkomsten. U kunt zich inschrijven voor de nieuwsbrief van DRC Oost via: www.gasunie.nl/drc-oost
Indiener verzoekt om een werkende link naar het webinar, omdat de huidige link geen geluid bevat.	https://www.youtube.com/watch?v=Shu-1ZxUuj8

Registratienummer: 202600156
Organisatie/particulier: Provincie Limburg

Samenvatting	Antwoord
Indiener verzoekt om de inpassing en aanleg van DRC Oost zorgvuldig af te wegen aan de hand van provinciale beleidsuitgangspunten, waaronder het beperken van overlast, het benutten van koppelkansen en het waarborgen van een toekomstbestendige inrichting van de PEH-strook.	In de nog op te stellen MER en IEA worden verschillende (milieu-)thema's onderzocht, onder andere leefbaarheid, om de effecten van DRC Oost zorgvuldig af te wegen. Hierbij worden relevante beleidsstukken nadrukkelijk meegenomen in de afweging.
Indiener verzoekt om in de NRD en het MER expliciet aandacht te besteden aan toekomstige ruimteclaims, omgevingsveiligheid, leveringszekerheid en de samenhang met andere energie- en infrastructuurprojecten, inclusief grensoverschrijdende ontwikkelingen.	De samenhang met raakvlakprojecten en daaruit voortkomende cumulatieve effecten worden onderzocht in het MER. Zoals aangegeven in het VenP wordt de omgeving betrokken bij het participatieproces van DRC Oost. In dat kader vindt ook afstemming plaats met Duitse overheidsorganisaties.
Indiener wijst op het belang van een integrale en toekomstbestendige ontwikkeling van de energie-infrastructuur, waaronder de aansluiting van Chemelot en de Clauscentrale op de DRC en afstemming met internationale CO_2-netwerken.	DRC Oost is onderdeel van een bredere energie-infrastructuur.
Indiener verzoekt om bij de verdere planvorming maximaal in te zetten op koppelkansen voor landschap, natuur, bodem, water en stikstof, zodat de ruimtelijke inpassing tevens kan bijdragen aan verbetering van de leefomgeving.	DRC Oost staat open voor meekoppelkansen vanuit de regio. Uitgangspunt hierbij is dat de initiatiefnemer verantwoordelijk blijft voor besluitvorming, vergunningen, ontwerp, budget en planning. Een initiatiefnemer kan contact opnemen via www.gasunie.nl/drc-oost voor nadere afstemming.
Indiener verzoekt om de kennis, aandachtspunten en adviezen uit eerdere procedures, waaronder DRC West en adviezen van de Commissie mer, expliciet te betrekken bij de NRD, het MER en de verdere besluitvorming voor DRC Oost.	Binnen de projectprocedure worden adviezen van de Commissie mer meegenomen.

Indiener wijst op het belang van voldoende middelen en gebiedsgerichte investeringen om knelpunten als gevolg van de aanleg van DRC Oost op te lossen en de leefomgevingskwaliteit te versterken.	In de volgende fase van DRC Oost wordt integraal onderzocht welke milieueffecten, ruimtelijke gevolgen en maatschappelijke gevolgen optreden als gevolg van DRC Oost. Concrete conclusies over locatiegebonden effecten of maatregelen volgen pas na de uitgevoerde onderzoeken en de daarop gebaseerde afwegingen. Op dat moment is ook pas bekend welke mitigatie- of inpassingsmaatregelen passend zijn.
Indiener verzoekt om “Safe-by-Design” als uitgangspunt te hanteren bij de verdere uitwerking van het project en daarbij veiligheidsregio’s en omgevingsdiensten vroegtijdig te betrekken.	Veiligheid is een belangrijk aspect en wordt expliciet meegenomen in het ontwerp van DRC Oost. De bouw, het gebruik en het beheer worden uitgevoerd volgens strikte veiligheidsnormen en wettelijke voorschriften. Dit wordt gecontroleerd door de bevoegde autoriteiten, waaronder veiligheidsregio's en omgevingsdiensten. Zoals aangegeven in het VenP vindt afstemming plaats met diverse belanghebbenden waaronder veiligheidsregio's en omgevingsdiensten.
Indiener verzoekt om eerder aangedragen knelpunten en aandachtspunten uit eerdere procedures opnieuw te betrekken bij de verdere planvorming.	Daar waar de oorspronkelijke reacties van de DRC betrekking hebben op de afbakening van de huidige DRC Oost, te weten het beoogde tracé van de CO2-buisleiding tussen Boxtel en Venlo, wordt de inbreng meegenomen zoals ook de reacties en zienswijzen op de documenten die tijdens deze fase ter inzage (komen te) liggen.
Indiener wijst erop dat het veiligheidskader voor CO_2-transport nog in ontwikkeling is en verzoekt om hierover in een later stadium nadere duidelijkheid te geven.	Het veiligheidskader voor transport van CO2 wordt verduidelijkt voordat een Projectbesluit genomen wordt.
Indiener verzoekt om ter hoogte van Toverland te komen tot een toekomstbestendige integrale oplossing die rekening houdt met het regionale belang van het attractiepark.	De belanghebbende Toverland en hun regionale belang is bekend bij het projectteam DRC Oost. Het projectteam is in gesprek met Toverland.
Indiener verzoekt om in de NRD duidelijkheid te geven over de bovengrondse fysieke inrichting van de grensovergang bij Tegelen.	De leiding van DRC Oost sluit aan op het Duitse CO_2-net. Ten aanzien van de grensovergang zijn er voor de CO2-leiding een aantal opties in beeld. In een later stadium van de projectprocedure wordt duidelijker hoe de grensovergang met Duitsland vorm krijgt.
Indiener wijst erop dat de provinciale rol en bevoegdheden op grond van de Omgevingswet en natuurwetgeving onvoldoende duidelijk zijn uitgewerkt en verzoekt om hierover in het vervolgproces duidelijkheid te verschaffen.	In het vervolgproces wordt hier duidelijkheid over gegeven.
Indiener verzoekt om bij de tracéafweging voldoende ruimte te houden voor optimalisaties ten behoeve van natuur en ecologische waarden en hierover vroegtijdig afstemming te organiseren.	In de nog op te stellen (concept-)NRD wordt beschreven welke verschillende (milieu-) thema's onderzocht gaan worden. Bij de keuze van het tracé en aanlegtechnieken streven we naar een integrale afweging van milieueffecten, technische mogelijkheden en relevante maatschappelijke belangen. Zoals aangegeven in het VenP vindt afstemming plaats met diverse belanghebbenden.

Indiener wijst erop dat het opsplitsen van de aanleg van verschillende leidingen kan leiden tot cumulatieve effecten op natuur en leefomgeving en verzoekt om deze effecten integraal mee te nemen in natuurtoetsen, de NRD en het MER.	De samenhang met raakvlakprojecten en daaruit voortkomende cumulatieve effecten worden onderzocht in het MER.
Indiener verzoekt om in de verdere planuitwerking expliciet aandacht te besteden aan Natura 2000-doelen, soortenbescherming, stikstof, NOVEX-opgaven en het herstel van natuurwaarden. Daarbij vraagt indiener om een gebiedsgerichte en integrale inpassing van het project, met bijzondere aandacht voor de effecten van doorsnijding van Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Limburg.	In de nog op te stellen (concept-)NRD worden de onderzoeksthema's en de wijze waarop de relevante effecten worden onderzocht, beschreven. De genoemde aandachtspunten worden betrokken bij de verdere planuitwerking.

Registratienummer: 202600154
Organisatie/particulier: Geling Advies B.V.

Samenvatting	Antwoord
Indiener verzoekt het voorziene tracé ter hoogte van de gronden aan de Rijtvenweg in Sint-Oedenrode aan te passen, zodat het langs de perceelranden loopt en de herontwikkelingsmogelijkheden niet worden beperkt. Indiener verzoekt het bijgevoegde voorstel en de schets bij de verdere uitwerking van het tracé te betrekken en geeft aan hierover graag mee te denken, met name waar het tracé de bedrijfslocaties van indiener raakt.	Momenteel is er nog geen tracé bekend voor DRC Oost. In het VenP staat beschreven binnen welk gebied wordt gezocht naar een geschikte invulling voor de realisatie van een CO_2-buisleiding en bijbehorende energie-infrastructuur. Volgens het besluit van de Minister van Klimaat en Groene Groei van december 2024 wordt DRC Oost zo veel mogelijk gerealiseerd binnen de strook die in het PEH is gereserveerd voor ondergrondse buisleidingen van nationaal belang. De exacte ligging van de buisleiding en bijbehorende energie-infrastructuur wordt in een later stadium bepaald op basis van de onderzoeken zoals beschreven in de (concept-)NRD. Daarbij wordt gestreefd naar een integrale afweging van milieueffecten, technische mogelijkheden en relevante maatschappelijke belangen. Gasunie is bekend met uw bedrijfslocatie en is met u in gesprek.

Registratienummer: 202600153
Organisatie/particulier: Van den Berk Boomkwekerijen

Samenvatting	Antwoord
Indiener wijst erop dat DRC Oost vanwege de ligging van de bedrijfslocatie binnen of nabij de PEH-strook langdurige gevolgen kan hebben voor de bedrijfsvoering, zowel tijdens de uitvoering als op de lange termijn. Omdat de teelt van bomen en andere gewassen een langjarige en kapitaalintensieve bedrijfsvoering betreft, zijn continuïteit en	Momenteel is er nog geen tracé bekend voor DRC Oost. In het VenP staat beschreven binnen welk gebied wordt gezocht naar een geschikte invulling voor de realisatie van een CO_2-buisleiding en bijbehorende energie-infrastructuur voor DRC Oost. Conform het besluit van de Minister van Klimaat en Groene Groei (december 2024) wordt DRC Oost daarbij zo veel mogelijk gerealiseerd binnen de strook die in het PEH is gereserveerd voor ondergrondse buisleidingen van nationaal belang.

toekomstbestendigheid van essentieel belang. Indiener geeft aan dat nog veel onduidelijkheid bestaat over onder meer de planning, uitvoering, effecten op de bodem, communicatie, compensatie en de borging van de bedrijfscontinuïteit.	De exacte ligging van de buisleiding en bijbehorende energie-infrastructuur wordt pas in een later stadium van het proces bepaald op basis van de uitkomsten van de onderzoeken zoals beschreven in de nog op te stellen (concept-)NRD. Over schade en aansprakelijkheid kan in algemene zin het volgende worden aangeven. In de toekomst wordt met de grondeigenaren waarbij de leidingen worden gelegd een zakelijk recht overeenkomst afgesloten. Hierin worden bepalingen opgenomen over aansprakelijkheid en schade. Na het vaststellen van het projectbesluit, kan eventueel een aanvraag voor nadeelcompensatie worden gedaan.
Indiener wil nauw betrokken worden bij de verdere planvorming en is bereid om in overleg mee te denken over uitvoerbare oplossingen die rekening houden met zowel de belangen van DRC Oost als die van de eigen bedrijfsvoering.	Momenteel is er nog geen tracé bekend voor de DRC Oost. In het VenP staat beschreven binnen welk gebied wordt gezocht naar een geschikte invulling voor de realisatie van een CO_2-buisleiding en bijbehorende energie-infrastructuur voor de DRC Oost. Conform het besluit van de Minister van Klimaat en Groene Groei (december 2024) wordt de DRC Oost daarbij zo veel mogelijk gerealiseerd binnen de strook die in het Programma Energie Hoofdstructuur (PEH) is gereserveerd voor ondergrondse buisleidingen van nationaal belang. Gasunie is met uw bedrijfslocatie bekend en is met u in gesprek.

Registratienummer: 202600152
Organisatie/particulier: St. Wijkoverleg Dorpsraad Belfeld

Samenvatting	**Antwoord**
Indiener is van mening dat de voorgenomen leidingstroken het buitengebied van Belfeld aantasten en gevolgen hebben voor natuur, landschap, landbouw, recreatie en leefomgeving.	In de projectprocedure van DRC Oost wordt integraal onderzocht welke milieueffecten en ruimtelijke gevolgen optreden als gevolg van DRC Oost.
Indiener verzoekt om tijdige, transparante en actieve betrokkenheid van omwonenden, grondeigenaren en lokale partijen bij de planvorming, waarbij lokale kennis wordt benut en alternatieven en tracékeuzes zorgvuldig worden afgewogen.	Momenteel is er nog geen tracé bekend voor de DRC Oost. In het VenP staat beschreven binnen welk gebied wordt gezocht naar een geschikte invulling voor de realisatie van een CO_2-buisleiding en bijbehorende energie-infrastructuur voor de DRC Oost. Conform het besluit van de Minister van Klimaat en Groene Groei (december 2024) wordt de DRC Oost daarbij zo veel mogelijk gerealiseerd binnen de strook die in het Programma Energie Hoofdstructuur (PEH) is gereserveerd voor ondergrondse buisleidingen van nationaal belang.

	Zoals aangegeven in het VenP vindt afstemming plaats met diverse belanghebbenden.
Indiener vraagt aandacht voor de gevolgen voor agrarische gronden en bedrijfsvoering, waaronder gebruiksbeperkingen, tijdelijke en structurele hinder, bodemverstoring, mogelijke waardedaling ende cumulatieve effecten van (meerdere) leidingen. Indiener verzoekt daarbij om aanleg zoveel mogelijk te bundelen om herhaalde verstoring te voorkomen.	In de volgende fase van de DRC Oost worden ruimtelijke gevolgen en milieueffecten, integraal onderzocht. Dit komt te staan in de nog op te stellen concept-NRD. Concrete conclusies over locatiegebonden effecten of maatregelen kunnen pas volgen na de uitgevoerde onderzoeken en de daarop gebaseerde afwegingen. DRC Oost ziet toe op de aanleg en het gebruik van één CO2-leiding, inclusief bijbehorende energie-infrastructuur binnen de PEH-buisleidingenstrook. Andere (toekomstige) leidingen vallen buiten de procedure voor DRC Oost.
Indiener vraagt aandacht voor de mogelijke waardedaling van agrarische gronden als gevolg van DRC Oost.	Over schade en aansprakelijkheid kan in algemene zin het volgende worden aangeven. In de toekomst wordt met de grondeigenaren waarbij de leidingen worden gelegd een zakelijk recht overeenkomst afgesloten. Hierin worden bepalingen opgenomen over aansprakelijkheid en schade. Na het vaststellen van het projectbesluit, kan eventueel een aanvraag voor nadeelcompensatie worden gedaan.
Indiener verzoekt om duidelijke communicatie over veiligheid, beheer, onderhoud, risico's en verantwoordelijkheden van de infrastructuur op lange termijn.	Veiligheid is een belangrijk aspect en wordt expliciet meegenomen in het ontwerp van DRC Oost. De bouw, het gebruik en het beheer worden uitgevoerd volgens strikte veiligheidsnormen en wettelijke voorschriften. Dit wordt gecontroleerd door de bevoegde autoriteiten, die ervoor zorgen dat met alle aspecten rekening wordt gehouden.

Registratienummer: 202600151

Organisatie/particulier: TenneT TSO B.V.

Samenvatting	Antwoord
Indiener verzoekt om leveringszekerheid en veiligheid van het hoogspanningsnet expliciet mee te nemen in de NRD en het beoordelingskader van het plan-MER.	Het hoogspanningsnet wordt expliciet meegenomen in het onderdeel Externe Veiligheid in de MER.
Indiener wijst erop dat in de omgeving van DRC Oost meerdere bestaande en toekomstige hoogspanningsprojecten en netuitbreidingen zijn voorzien, waaronder projecten uit het investeringsplan 2026–2040. Er wordt verzocht om tijdige en blijvende afstemming over raakvlakken tussen deze projecten en DRC Oost. Daarnaast is er informatie gedeeld over de bestaande assets ten behoeve van deze afstemming.	DRC Oost is bekend met het investeringsplan van TenneT. Bij de verdere uitwerking van DRC Oost wordt rekening gehouden met zowel de bestaande als toekomstige situatie binnen het onderzoekgebied. Hiertoe zullen we gebruik maken van de informatie uit uw investeringsplan. Het projectteam treed met u in afstemming daar waar uw belangen en die van de DRC Oost samenvallen.
Indiener wijst erop dat hoogspanningsinfrastructuur als vitale infrastructuur moet worden beschermd in ruimtelijke plannen en besluiten, zowel bovengronds als ondergronds. Bij de aanleg van waterstof- en CO_2-leidingen nabij deze infrastructuur moet rekening worden gehouden met elektromagnetische compatibiliteit (EMC) en de geldende regelgeving en normen. Er wordt verzocht om bij de verdere planuitwerking het doelmatig en veilig functioneren van de hoogspanningsinfrastructuur te waarborgen en een EMC-beïnvloedingsstudie uit te voeren conform de geldende normen, waarvan de resultaten tijdig worden afgestemd.	Bij de verdere uitwerking van DRC Oost wordt onderzoek verricht naar onderlinge beïnvloeding van de TenneT-hoogspanningsinfrastructuur en de DRC Oost. Wanneer de nodige informatie beschikbaar is, zal het projectteam deze met u delen en nadere afstemming met u plegen om te komen tot een gedeeld inzicht, bijbehorende afweging en besluiten.

Registratienummer: 202600150

Organisatie/particulier: Waterschap De Dommel

Samenvatting	Antwoord
Indiener is van mening dat bij de verdere uitwerking van het tracé bijzondere aandacht nodig is voor de kruisingen met watergangen en beken met een natuurfunctie, mede omdat binnen deze gebieden nog inrichtingsmaatregelen plaatsvinden of zijn voorzien. Daarnaast is aangegeven dat de aanleg van de buisleiding geen belemmering mag vormen voor toekomstige inrichting, het natuurlijke karakter van deze watergangen niet mag aantasten en geen negatieve effecten mag veroorzaken op reeds ingerichte natuurgebieden.	Het kruisen van infrastructuur wordt expliciet onderzocht in het vervolgproces. Deze kruisingen worden in een later stadium met u besproken.

Indiener verzoekt om bij de verdere uitwerking expliciet rekening te houden met de aanwezige rioolleiding en mogelijke effecten daarop te voorkomen.	In een volgende fase van het initiatief worden alle bestaande kabels en leidingen meegenomen in het ontwerp van DRC Oost.
Indiener verzoekt om bij de kruising van grondwaterafhankelijke natuurgebieden, waaronder de natte natuurparels De Scheeken en het Dommeldal, negatieve effecten op grondwaterstanden en hydrologische systemen te voorkomen. Indien bemalingen nodig zijn, verzoekt indiener om maatregelen te treffen om het water zoveel mogelijk terug te brengen in het gebied en verdroging te voorkomen. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met de functie van het Dommeldal als waterbergingsgebied.	In de nog op te stellen MER worden verschillende (milieu-)thema's onderzocht, waaronder bodem en water. Bij de keuze van het tracé en de aanlegtechnieken streven we naar een integrale afweging van milieueffecten, technische mogelijkheden en relevante maatschappelijke belangen. Waar nodig worden mitigerende maatregelen getroffen.
Indiener verzoekt om gedurende de verdere looptijd van het project betrokken te blijven bij de planuitwerking en in overleg te blijven over de genoemde locaties, zodat de plannen in overeenstemming blijven met de geldende waterdoelen en gebiedsopgaven.	Met bestuurs- en overheidsorganen vindt gedurende de projectprocedure regelmatig afstemming plaats over DRC Oost.

Registratienummer: 202600147
Organisatie/particulier: Stichting Werkgroep Behoud de Peel

Samenvatting	**Antwoord**
Indiener is van mening dat het voorziene tracé door het Grauwveen leidt tot onaanvaardbare aantasting van beschermde natuurwaarden en mogelijk strijdig is met de Habitatrichtlijn. De aanleg van de leidingstrook kan de bodem en veenlaag verstoren zodat hydrologische schade optreedt, met negatieve gevolgen voor hoogveenhabitats, de doelstellingen voor hoogveenregeneratie en de ecologische kwaliteit van het gebied. Indiener wijst daarbij op de zettingsgevoeligheid van het gebied en stelt dat ondergrondse HS-verbindingen en buisleidingen een fundamentele bedreiging vormen voor natuurherstel.	In de nog op te stellen MER worden verschillende (milieu-)thema's onderzocht, waaronder natuurwaarde. Bij de keuze van het tracé en de aanlegtechnieken streven we naar een integrale afweging van milieueffecten, technische mogelijkheden en relevante maatschappelijke belangen. Waar nodig worden mitigerende maatregelen getroffen. Dit komt te staan in de nog op te stellen concept-NRD wat de onderzoek afbakening is voor het MER. Concrete conclusies over locatie gebonden effecten of maatregelen kunnen pas volgen na de uitgevoerde onderzoeken en de daarop gebaseerde afwegingen.
Indiener verzoekt het gebied te vermijden, alternatieve tracés beter te onderzoeken en stelt dat de huidige alternatieven onvoldoende zijn onderbouwd.	Momenteel is er nog geen tracé bekend voor DRC Oost. In het VenP staat beschreven binnen welk gebied wordt gezocht naar een geschikte invulling voor de realisatie van een CO_2-buisleiding en bijbehorende energie-infrastructuur voor DRC Oost. Conform het besluit van de Minister van Klimaat en Groene Groei (december 2024) wordt DRC Oost daarbij zo veel mogelijk gerealiseerd binnen de strook die in het PEH is gereserveerd voor ondergrondse buisleidingen van nationaal belang. Er wordt alleen lokaal afgeweken van de PEH-buisleidingen-strook als deze al vol ligt, er (technische of ruimtelijke) belemmeringen zijn of als er ruimte nodig is om belemmeringen, zoals bijvoorbeeld spoorwegen, te kruisen. Dit wordt verder uitgewerkt in het vervolgproces.

Registratienummer: 202600135
Organisatie/particulier: Natuur en Milieufederatie Limburg

Samenvatting	Antwoord
Indiener is van mening dat het voornemen voor CO_2-transport en -opslag (CCS) onvoldoende is onderbouwd op nut en noodzaak, omdat een duidelijke langetermijnvisie, afbouwstrategie en afweging met alternatieven zoals elektrificatie, energiebesparing en biobased oplossingen ontbreekt. Indiener stelt dat hierdoor het risico bestaat op een structurele fossiele lock-in en dat CCS slechts een beperkte en strikt begrensde rol mag vervullen voor restemissies. Daarom wordt expliciet verzocht om een en integrale onderbouwing van nut en noodzaak van CCS, inclusief een afbouwpad richting 2040–2050 en een volwaardige, gelijkwaardige vergelijking met alternatieve transitiepaden.	DRC Oost is door de Europese Commissie benoemd tot een Project van Gemeenschappelijk Belang (Project of Common Interest, PCI). Deze status wordt toegekend aan projecten die bijdragen aan het realiseren van het Europese energiebeleid en de klimaatdoelstellingen, waaronder de verduurzaming van de economie in overeenstemming met het Akkoord van Parijs. De aanleg van CO_2-transportinfrastructuur draagt bij aan de verduurzaming van de industrie en de realisatie van de klimaatdoelstellingen, zoals beschreven in het Klimaatakkoord en de Kamerbrief van 28 oktober 2021. De keuze voor CCS en de rol daarvan binnen de bredere energietransitie maken deel uit van het nationale en Europese klimaatbeleid. De DRC Oost voorziet in transportinfrastructuur voor CO_2 en vormt daarmee een schakel in de keten voor CO_2-afvang, -transport en -opslag.
Indiener is van mening dat de risico's en verantwoordelijkheden rond CO_2-opslag onvoldoende zijn uitgewerkt, met name ten aanzien van de langetermijnveiligheid, monitoring, cumulatieve effecten en aansprakelijkheid. Indiener verzoekt om een uitgewerkte governance- en aansprakelijkheidsstructuur, waarin monitoring, handhaving en verantwoordelijkheden voor de lange termijn expliciet zijn geborgd.	Dit initiatief richt zich op de aanleg van infrastructuur binnen de PEH-buisleidingenstrook. Opslag van CO_2 valt buiten de scope van DRC Oost.
Indiener is van mening dat de ruimtelijke impact van de PEH-buisleidingenstrook wordt onderschat, met name vanwege de breedte van tijdelijke werkstroken en permanente belemmeringszones en de gevolgen daarvan voor landschap, landbouw, ecologie en ruimtelijke kwaliteit. Er wordt daarom verzocht om een volledige en transparante onderbouwing van de daadwerkelijke ruimtelijke impact, inclusief cumulatieve effecten en beperkingen voor huidig en toekomstig grondgebruik.	Dit initiatief richt zich op de aanleg van infrastructuur binnen de PEH-buisleidingenstrook. De impact van de PEH-buisleidingenstrook valt buiten de scope van DRC Oost. Meer informatie over de PEH-buisleidingenstrook is te vinden op: https://energietransitie.nl/rijkstrajecten/plannen-en-programmas/programma-energiehoofdstructuur In het vervolgproces wordt de ruimtelijke impact van DRC Oost duidelijk tijdens de aanleg en gebruiksfase. Beperkingen in grondgebruik worden afgestemd met de betreffende grondeigenaren waar de buisleidingen uiteindelijk gelegd gaan worden.

Daarnaast is de indiener van mening dat onvoldoende wordt onderkend dat de reservering van ruimte voor toekomstige leidingen kan leiden tot herhaalde ingrepen in hetzelfde gebied, met negatieve gevolgen voor bodem, water, natuur, landbouw en leefomgeving. Er wordt verzocht om vooraf duidelijkheid te geven over de maximale toekomstige invulling van de corridor en om, waar mogelijk, aanleg van meerdere leidingen te bundelen om herhaalde verstoring te voorkomen.	Dit initiatief richt zich op de aanleg van infrastructuur binnen de PEH-buisleidingenstrook. DRC Oost ziet toe op de aanleg en het gebruik van één CO2-leiding, inclusief bijbehorende energie-infrastructuur. Andere (toekomstige) leidingen vallen buiten de procedure voor DRC Oost. In het ontwerp wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met ruimte voor toekomstige infrastructuur door de buisleidingen zo efficiënt mogelijk in te passen. Op dit moment is voor zover bekend geen aanvraag voor andere buisleidingen.
Indiener is van mening dat de focus op de PEH-strook de afweging van alternatieve tracés belemmert en dat onvoldoende duidelijk is in hoeverre alternatieven buiten de PEH-strook en optimalisaties binnen het ontwerp daadwerkelijk worden onderzocht. Er wordt verzocht om een open en volwaardige alternatievenafweging, inclusief tracés buiten de PEH-strook met benutting van de lokale kennis in het ontwerpproces.	In de kamerbrief van 5 december 2024 is bevestigd dat DRC Oost in de PEH-buisleidingenstrook aangelegd dient te worden. De DRC Oost omvat de aanleg van één buisleiding voor transport van CO2, inclusief bijbehorende energie-infrastructuur. Er wordt alleen lokaal van de PEH-buisleidingenstrook afgeweken als er knelpunten zijn. Dit wordt onderzocht in het vervolgproces.
Indiener is van mening dat de participatie tekortschiet omdat omwonenden en gemeenten onvoldoende tijdig en volledig zijn geïnformeerd en omdat de vormgeving van digitale participatie onvoldoende transparantie en interactie biedt. Er wordt verzocht om verbetering van de participatievorm, met tijdige en actieve informatievoorziening, transparante en interactieve sessies en inzicht in hoe ingebrachte reacties worden verwerkt.	De terinzagelegging van het VenP is de eerste stap in het participatieproces. In het VenP is in hoofdstuk 3 beschreven hoe u wordt betrokken bij het initiatief DRC Oost. Na elke procedurestap wordt het participatieplan indien nodig geactualiseerd.
Indiener is van mening dat de effecten van DRC Oost op natuur en biodiversiteit, de samenhang met bredere gebiedsopgaven en het beheer, de veiligheid en de levensduur van de infrastructuur onvoldoende zijn uitgewerkt. Er wordt specifiek aandacht gevraagd voor: • (vroegtijdig) toepassen van het principe 'vermijden, beperken, compenseren', • effecten op Natura 2000-gebieden, • beschermde soorten, • hydrologie en landschappelijke versnippering, • samenhang met natuurherstel, waterbeheer, landbouwtransitie en klimaatadaptatie. Daarnaast wordt verzocht om duidelijke afspraken over beheer, onderhoud, calamiteiten, aansprakelijkheid en de eindfase van de infrastructuur, en om natuur- en biodiversiteitsaspecten en bredere maatschappelijke opgaven vanaf het begin integraal mee te nemen in de planvorming.	In de volgende fase van DRC Oost worden ruimtelijke gevolgen en milieueffecten, waaronder natuur, integraal onderzocht. Dit komt te staan in de nog op te stellen concept-NRD. Concrete conclusies over locatiegebonden effecten of maatregelen kunnen pas volgen na de uitgevoerde onderzoeken en de daarop gebaseerde afwegingen.

Registratienummer: 202600132
Organisatie/particulier: Waterleiding Maatschappij Limburg

Samenvatting	Antwoord
Indiener deelt gebiedsspecifieke informatie en aandachtspunten, wijst erop dat het onderzoekstracé deels is gelegen in de boringsvrije zone Venloschol en verzoekt om naleving van de provinciale regels ter bescherming van grondwater.	De aangedragen informatie wordt meegenomen in de vervolgonderzoeken en de verdere planvorming. Het ontwerp van DRC Oost voldoet aan de geldende regelgeving.
Indiener constateert dat het tracé parallel loopt aan en kruist met bestaande drinkwater- en transportleidingen van WML en verzoekt om vroegtijdige afstemming over ruimtebeslag, uitvoeringsrisico's en mogelijke effecten op bestaande infrastructuur.	In de volgende fase van DRC Oost worden ruimtelijke gevolgen en milieueffecten integraal onderzocht. Dit komt te staan in de nog op te stellen concept-NRD. Concrete conclusies over locatie gebonden effecten of maatregelen kunnen pas volgen na de uitgevoerde onderzoeken en de daarop gebaseerde afwegingen. In het VenP staat in hoofdstuk 3 op welke wijze DRC Oost afstemt met belanghebbenden.
Indiener wijst op de beperkte uitvalmogelijkheden van drinkwaterleidingen en verzoekt om voldoende voorbereidingstijd bij eventuele verlegging of werkzaamheden aan deze leidingen.	Met belanghebbenden vindt gedurende het gehele proces regelmatig afstemming plaats over DRC Oost.
Indiener verzoekt actief geïnformeerd en betrokken te worden bij de vervolgstappen en informatiebijeenkomsten en verzoekt daarom te worden aangemerkt als relevante belanghebbende ("gebruiker langs de corridor").	Als leidingbeheerder bent u al aangemerkt als belanghebbende, zoals beschreven in hoofdstuk 3 van het VenP.

Registratienummer: 202600127
Organisatie/particulier: Toverland

Samenvatting	Antwoord
Indiener is van mening dat de concept-NRD onvoldoende duidelijkheid biedt over de gehanteerde referentiesituatie. Hierdoor worden alternatieven niet op een gelijkwaardige en toetsbare wijze beoordeeld, waardoor een evenwichtige vergelijking niet mogelijk is. Daarnaast is de integrale effectanalyse en uitvoerbaarheidstoets te beperkt ingericht, doordat onvoldoende aandacht wordt besteed aan brede welvaart, economische effecten en de samenhang met bestaande en toekomstige gebiedsontwikkelingen. Er wordt verzocht om: • Duidelijkheid over de referentiesituatie.	Er wordt aandacht gevraagd voor de duidelijkheid over de referentiesituatie en de gelijkwaardige beoordeling van alternatieven in de concept-NRD. In deze fase reageert u op het VenP van DRC Oost. Wat betreft de integrale effectanalyse en uitvoerbaarheidstoets: deze worden behandeld in een IEA, waarin naast milieueffecten ook sociale en economische gevolgen worden meegenomen, voor zover deze gebaseerd zijn op concrete, publiek beschikbare informatie. Uw inbreng over economische effecten, ruimtelijke inpasbaarheid en regionale ontwikkelopgaven zal binnen de geldende kaders worden meegenomen in de verdere planvorming.

• Een gelijkwaardige en toetsbare beoordeling van de alternatieven. • Bij de integrale effectanalyse en beoordeling van uitvoerbaarheid expliciet de economische effecten, ruimtelijke inpasbaarheid en koppeling met regionale ontwikkelopgaven te betrekken.	
Indiener is van mening dat het voorgenomen tracé voor de CO_2-buisleiding ter hoogte van Toverland onvoldoende rekening houdt met bestaande en in ontwikkeling zijnde ruimtelijke plannen van Toverland. Daarbij wordt de ligging van de PEH-reserveringszone niet als vaststaand beschouwd, zolang de herijking van PEH II niet is afgerond. Er wordt verzocht om: • Het tracé 'Blauwe bocht', inclusief de verlegging van bestaande infrastructuur, volwaardig mee te nemen in de NRD, het Plan-MER, de integrale effectanalyse en de afweging van de voorkeursbeslissing. • De mogelijkheid van een tracé buiten de PEH-reserveringszone open te houden.	In de kamerbrief van 5 december 2024 is bevestigd dat DRC Oost binnen de PEH-strook aangelegd dient te worden. Binnen deze strook is nog geen definitief tracé vastgesteld voor DRC-Oost, dit gebeurt in de volgende stappen binnen deze projectprocedure. Het tracé 'Blauwe bocht' wordt meegenomen in de nadere onderzoeken, mits tijdig een formeel verzoek tot verlegging van de PEH-strook is ingediend bij het Rijk via de gemeente of provincie. Zodra een dergelijk verzoek is goedgekeurd, wordt de aangevraagde ligging betrokken bij de tracéafweging. Om te voorkomen dat het tracé van de DRC Oost en de PEH ter hoogte van Toverland niet op elkaar aansluiten, is tijdige afstemming tussen de betrokken procedures essentieel. Voor de duidelijkheid: deze projectprocedure gaat niet over de verlegging van de PEH-strook. Eventuele verlegging van bestaande infrastructuur valt niet onder de projectprocedure van DRC Oost. Deze leidingen zijn eigendom van Gasunie Transport Services (GTS) en daarmee is de verplaatsing van de drie bestaande leidingen afhankelijk van een besluit van GTS. Indien door GTS wordt besloten tot verplaatsing van de drie aardgasleidingen, kan het benodigde onderzoek en de omgevingsparticipatie plaatsvinden in het separate proces om te komen tot deze verplaatsing, en later voor zover relevant onderdeel worden van de milieueffectrapportage en besluitvorming voor Waterstofnetwerk Limburg. Tot slot wordt opgemerkt dat de ligging van de PEH-reserveringszone onjuist als niet vaststaand wordt beschouwd zolang de herijking van PEH II loopt. De PEH-I strook is vastgesteld in het Programma Energiehoofdstructuur (PEH) in 2024. Het PEH geeft een beeld van de energiehoofdstructuur van Nederland en geeft de optimale locaties voor energieprojecten van Nationaal belang aan. Iedere 4 jaar wordt het PEH herzien. In 2025 is de 2e versie van het programma (PEH-II) van start gegaan. Voor meer informatie over het PEH verwijs ik u naar: https://energietransitie.nl/rijkstrajecten/plannen-en-programmas/programma-energiehoofdstructuur

Indiener is van mening dat een MER onvoldoende is, omdat bredere maatschappelijke en met name economische effecten onvoldoende worden meegewogen in de besluitvorming, terwijl deze voor de ontwikkeling van Toverland van essentieel belang zijn. Er wordt verzocht om: • Het toepassen van een OER (Omgevings Effect Rapportage), dan wel om binnen de MER en integrale effectanalyse expliciet ook economische effecten mee te nemen, met bijzondere aandacht voor de economische gevolgen voor de uitbreidings- en ontwikkelplannen van Toverland.	Het MER is een wettelijke vereiste en wordt voor DRC Oost aangevuld met een IEA. Hierin worden, naast milieueffecten, ook sociale en economische gevolgen meegenomen, voor zover deze gebaseerd kunnen worden op concrete, publiek beschikbare informatie. Economische effecten voor de uitbreidings- en ontwikkelplannen van Toverland kunnen niet rechtstreeks worden afgewogen binnen deze procedure. Wel kunt u via een verzoek tot verlegging van de PEH-strook uw belangen onder de aandacht brengen. Wij adviseren u om deze economische effecten tijdig en concreet in te brengen, zodat deze binnen de geldende kaders kunnen worden meegewogen.
Indiener is van mening dat de participatie onvoldoende recht doet aan partijen met een zwaarwegend belang in het gebied en dat de positie van Toverland als grootschalige en toekomstig groeiende recreatieve bestemming onvoldoende is geborgd in het proces. Er wordt verzocht om: • In de verdere planuitwerking te voorzien in structurele en volwaardige betrokkenheid van Toverland. • Gezamenlijk te komen tot een integrale en toekomstbestendige oplossing voor de tracéligging in het betreffende gebied.	Uw zorgen over de participatie en de borging van uw belangen als grootschalige recreatieve bestemming zijn bij ons bekend. Toverland is in het VenP expliciet benoemd als een van de raakvlakprojecten. Dit betekent dat uw belangen nadrukkelijk worden meegewogen in de procedure, binnen de geldende kaders van een projectprocedure. Wij zijn met u in gesprek waarbij wij streven naar een integrale en toekomstbestendige oplossing voor de tracéligging, waarbij de publieke belangen van de regio worden meegewogen, binnen de gestelde kaders. Uw inbreng zal worden betrokken bij de afwegingen in de volgende fasen van het proces.

Registratienummer: 202600125
Organisatie/particulier: Havenbedrijf Rotterdam N.V.

Samenvatting	Antwoord
Indiener is van mening dat DRC Oost van strategisch belang is voor een samenhangende nationale en internationale CO_2- en waterstofinfrastructuur tussen Rotterdam, Chemelot en Duitsland. Indiener beschouwt DRC West en DRC Oost als één samenhangend systeem en benadrukt het belang van een tijdige en gelijktijdige realisatie om investeringszekerheid te bieden, optimale infrastructuurkeuzes te bevorderen en uitwijk naar alternatieve routes te voorkomen. Er wordt daarom verzocht om een zo snel mogelijke aansluiting van de belangrijkste industriële clusters en dat bij vertraging van de CO_2-leiding binnen DRC Oost of de Duitse aansluiting prioriteit moet worden gegeven aan het traject Rotterdam–Moerdijk binnen DRC West, om vertraging van DSC te voorkomen.	Bedankt voor uw opmerking. Wij nemen deze ter harte. DRC Oost en DRC West zijn aparte procedures die een eigen tijdpad volgen.
Indiener verzoekt bij de ruimtelijke inpassing van DRC Oost expliciet rekening te houden met toekomstige capaciteitsuitbreiding en aanvullende leidingen in latere fasen binnen de SVB- en PEH-stroken.	DRC Oost ziet toe op de aanleg en het gebruik van één CO_2-leiding, inclusief bijbehorende energie-infrastructuur. Andere (toekomstige) leidingen vallen buiten de procedure voor DRC Oost. In het ontwerp wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met ruimte voor toekomstige infrastructuur door de buisleidingen zo efficiënt mogelijk in te passen.
Indiener is van mening dat structurele afstemming tussen industriële gebruikers, Havenbedrijf Rotterdam, Gasunie en andere netwerkbeheerders van grote waarde is voor de informatievoorziening en betrokkenheid van de gehele keten. Deze afstemming draagt bij aan realistische verwachtingen over de planning, een betere aansluiting van investeringsbeslissingen op de infrastructuurontwikkeling en meer transparantie richting regio's en omgeving. Daarnaast is het van belang dat er voldoende schaalbare infrastructuur is om hogere maatschappelijke kosten en extra belasting van de omgeving in latere projectfasen te voorkomen. Mede daarom wordt verzocht om de collectieve afstemming voor DRC West en DRC Oost structureel voort te zetten.	Er vindt structureel overleg plaats tussen Gasunie, Havenbedrijf Rotterdam en het ministerie van EZK. Het voornemen is om deze afstemming ook in de toekomst voort te zetten. Hoewel DRC West en DRC Oost afzonderlijke initiatieven zijn, onderhouden deze onderling nauw contact. Dit blijft ook in de toekomst zo, zodat informatie-uitwisseling en afstemming gewaarborgd blijven.
Indiener is van mening dat tempo, samenhang en gelijktijdigheid doorslaggevend zijn voor het succes van de Delta Rhine Corridor als geheel. Er wordt verzocht om de mogelijkheid van een grensovergang bij Venlo voor de waterstofleiding structureel beschikbaar te houden en expliciet te benoemen binnen DRC Oost en op te nemen in fase 4 van het uitrolplan, met aandacht voor de periode na 2033. Het behouden van deze optie is namelijk een no-regretbesluit in relatie tot de	DRC Oost ziet op de aanleg en het gebruik van één CO_2-leiding, inclusief de bijbehorende energie-infrastructuur. De aanleg van een waterstofleiding via Venlo valt buiten de reikwijdte van de procedure voor DRC Oost. De mogelijkheid van een toekomstige waterstofverbinding via Venlo en de eventuele opname daarvan in het uitrolplan worden niet binnen deze procedure bepaald.

toekomstige ontwikkeling van de waterstofmarkt, aangezien op termijn alle grensovergangen noodzakelijk kunnen zijn. Indien vertraging optreedt bij de grensovergang via Zevenaar, verzoekt indiener te overwegen de grensovergang bij Venlo te vervroegen naar fase 3.	

Registratienummer: 202600119
Organisatie/particulier: CPO Lindesfarm

Samenvatting	Antwoord
Indiener merkt op dat er een gemeentelijke procedure tot wijziging van het omgevingsplan loopt ten behoeve van duurzame ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder vijf kleine woningen, natuurontwikkeling en een collectieve woonvorm. Daarbij wordt opgemerkt dat deze ontwikkelingen weliswaar buiten de beschermingszone van DRC Oost vallen, maar binnen het zoekgebied van 250 meter liggen, waardoor Rijkswaterstaat voornemens is een zienswijze in te dienen en de gemeente heeft aangegeven mogelijk geen positief besluit te kunnen nemen over de wijziging van het omgevingsplan. Er wordt daarom verzocht om op korte termijn in overleg te treden met alle betrokken partijen.	Voor DRC Oost is relevant dat de PEH-buisleidingenstrook vrij van belemmeringen blijft. Gasunie is met uw voornemen bekend en met u in gesprek.

Registratienummer: 202600110
Organisatie/particulier: Stichting Natuurbeheer Brongebied Aalsbeek

Samenvatting	Antwoord
Indiener wijst op de herpetologische potenties van het gebied tussen de Aalsbeek en aangrenzend Duitsland en acht het van belang dat de strook zorgvuldig wordt afgewerkt. Er wordt onder meer verzocht om afdekking met humusarm autochtoon zand, uitstrooiing van heidemaaisel en de aanleg van een ondiepe greppel ten behoeve van biodiversiteit en herpetofauna.	Uitgangspunt is dat het terrein na werkzaamheden wordt hersteld naar de oorspronkelijke staat.

Registratienummer: 202600108
Organisatie/particulier: gemeente Venlo

Samenvatting	Antwoord
De indiener geeft aan teleurgesteld te zijn over het schrappen van buisleidingen voor gevaarlijke stoffen uit de scope van de DRC. Desondanks wordt er gepleit voor buisleidingen voor gevaarlijke stoffen en de routering van spoorgoederenvervoer van gevaarlijke stoffen via de Betuweroute.	DRC Oost ziet toe op de aanleg en het gebruik van één CO_2-leiding, inclusief bijbehorende energie-infrastructuur binnen de PEH-buisleidingenstrook. Andere (toekomstige) leidingen vallen buiten de procedure voor DRC Oost. In het ontwerp wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met ruimte voor toekomstige infrastructuur door de buisleidingen zo efficiënt mogelijk in te passen.
Indiener stelt het op prijs dat gemeenten, waaronder Venlo, ambtelijk en bestuurlijk bij het proces en de procedures worden betrokken en maakt graag gebruik van het aanbod om deel te nemen aan de ambtelijke en bestuurlijke overleggen en aan de communicatiewerkgroep.	De bestuursorganen binnen het DRC Oost zoekgebied zijn betrokken via ambtelijke en bestuurlijke overleggen.
Indiener wijst erop dat de PEH-strook tussen Reuver en Tegelen waardevolle natuurgebieden en kwetsbare landschappen doorkruist. Er wordt verzocht om de impact tijdens de realisatie en exploitatie tot een minimum te beperken. Voor zover vermindering van de impact door middel van boringen niet mogelijk is, wordt verzocht om herstel van natuur- en cultuurhistorische structuren en om ruimhartige compensatie, in afstemming en samenspraak met betrokkenen.	In de volgende fase van de DRC Oost worden ruimtelijke gevolgen en milieueffecten, waaronder natuur, integraal onderzocht. Dit komt te staan in de nog op te stellen concept-NRD. Concrete conclusies over locatie gebonden effecten of maatregelen kunnen pas volgen na de uitgevoerde onderzoeken en de daarop gebaseerde afwegingen.
Indiener verzoekt om het tracé op Venloos grondgebied waar mogelijk te beperken en om betrokken te blijven bij de definitieve begrenzing van het zoekgebied en de keuze voor de locatie van de grensovergang.	Conform het besluit van de Minister van Klimaat en Groene Groei (december 2024) wordt de DRC Oost daarbij zo veel mogelijk gerealiseerd binnen de strook die in het Programma Energie Hoofdstructuur (PEH) is gereserveerd. De bestuursorganen binnen het DRC Oost zoekgebied zijn betrokken via ambtelijke en bestuurlijke overleggen en bilaterale gesprekken.

Registratienummer: 202600084
Organisatie/particulier: Particulier

Samenvatting	Antwoord
Indiener benadrukt het belang van goede coördinatie tussen projecten om verspilling van publieke middelen te voorkomen en plaatst vraagtekens bij het nut en de uitvoering van het project ‘lagg zone Kabroeksebeek’.	Er vindt regelmatig afstemming plaats tussen het ministerie van EZK, Gasunie en Waterschap Limburg, zowel ambtelijk als bestuurlijk. EZK onderschrijft het belang van goede coördinatie tussen projecten om verspilling van publieke middelen te voorkomen. Voor vragen over het project ‘Lagg zone Kabroeksebeek’ kunt u contact opnemen met het betreffende projectteam.

Registratienummer: 202600076
Organisatie/particulier: Waterschap Limburg

Samenvatting	Antwoord
Indiener waardeert de gevoerde overleggen en het voorgenomen participatieproces en benadrukt het belang van vroegtijdige betrokkenheid voor een soepel verloop van de procedures.	De bestuursorganen binnen het DRC Oost zoekgebied zijn betrokken via ambtelijke en bestuurlijke overleggen en bilaterale gesprekken.
Indiener deelt gebiedsspecifieke informatie, aandachtspunten en beoordelingscriteria die gehanteerd worden tijdens het proces van vergunningverlening.	Wij danken u voor de informatie en zullen dit meenemen in de verdere procedure.
Indiener verzoekt om tijdige en inhoudelijke afstemming in (voor)overleggen over vergunningprocedures, planning en mogelijke synergie- of optimalisatiekansen, zodat procedures soepel kunnen verlopen.	De bestuursorganen binnen het DRC Oost zoekgebied zijn betrokken via ambtelijke en bestuurlijke overleggen en bilaterale gesprekken.
Indiener verzoekt om bij de uitwerking van DRC Oost rekening te houden met de hydrologische en ecologische effecten op het watersysteem en de bijbehorende assets, en waar nodig retourbemaling, boringen of kleine tracéaanpassingen toe te passen.	In de volgende fase van de DRC Oost worden ruimtelijke gevolgen en milieueffecten, waaronder water en natuur, integraal onderzocht. Dit komt te staan in de nog op te stellen concept-NRD. Concrete conclusies over locatie gebonden effecten of maatregelen kunnen pas volgen na de uitgevoerde onderzoeken en de daarop gebaseerde afwegingen.

Registratienummer: 202600075
Organisatie/particulier: Particulier

Samenvatting	Antwoord
Indiener maakt zich naar aanleiding van de voorgenomen plannen en de ligging van het tracé zorgen over de mogelijke impact en onduidelijkheid ten aanzien van het perceel en de woning. Er wordt daarom verzocht inzicht te geven in de scenario's die ten aanzien van het tracé worden overwogen.	Momenteel is er nog geen tracé bekend voor DRC Oost. In het VenP staat binnen welk gebied wordt gezocht naar een geschikte invulling voor de realisatie van een CO_2-buisleiding en bijbehorende energie-infrastructuur. Conform het besluit van de Minister van Klimaat en Groene Groei (december 2024) wordt DRC Oost zo veel mogelijk gerealiseerd binnen de strook die in het PEH is gereserveerd voor ondergrondse buisleidingen van nationaal belang. Uitgangspunt van Gasunie is dat buisleidingen niet onder woningen doorgaan. Indien het tracé op uw perceel wordt geprojecteerd, wordt later in het proces contact met u opgenomen door een medewerker grondzaken van Gasunie.

Indiener is van mening dat de openbaar toegankelijke informatie over de ligging van de PEH-strook negatieve gevolgen kan hebben voor de marktwaarde, financierbaarheid en verkoopbaarheid van de woning gedurende de planontwikkeling. Er wordt verzocht om inzicht in de maatregelen of waarborgen die worden voorzien om mogelijke schade of risico's voor de waarde en verkoopbaarheid van de woning te beperken dan wel te compenseren.	Over schade en aansprakelijkheid kan in algemene zin het volgende worden aangeven. In de toekomst wordt met de grondeigenaren, waar de leidingen worden gelegd, een zakelijk recht overeenkomst afgesloten. Hierin worden bepalingen opgenomen over aansprakelijkheid en schade. Na het vaststellen van het projectbesluit, kan eventueel een aanvraag voor nadeelcompensatie worden gedaan.
Indiener verzoekt om een overzicht van de vervolgstappen in de besluitvorming, nader onderzoek en de bijbehorende tijdlijnen.	Het projectteam verwijst naar de DRC website op https://energietransitie.nl/energieprojecten/delta-rhine-corridor-oost waar de actuele informatie, met een tijdlijn staat, inclusief de tussentijdse besluitvorming stappen.
Indiener verzoekt tijdig en volledig geïnformeerd te worden over ontwikkelingen vanwege de mogelijke gevolgen voor de woon- en leefsituatie.	In het VenP staan de momenten waarop inspraak mogelijk is. Aanvullend daarop kunt u contact opnemen met een omgevingsmanager van DRC Oost via: www.gasunie.nl/drc-oost. Indien het tracé op uw perceel wordt geprojecteerd, wordt later in het proces contact met u opgenomen door een medewerker grondzaken van Gasunie.

Registratienummer: 202600074
Organisatie/particulier: Particulier

Samenvatting	**Antwoord**
Indiener is van mening dat het CO_2-opslagproject een ondoelmatige besteding van belastinggeld is en pleit ervoor het niet verder te ontwikkelen.	De aanleg van CO_2-transportinfrastructuur draagt bij aan de verduurzaming van de industrie en de realisatie van de klimaatdoelstellingen, zoals beschreven in het Klimaatakkoord en de Kamerbrief van 28 oktober 2021. DRC Oost realiseert de aanleg van één CO_2-transportleiding met bijbehorende energie-infrastructuur.

Registratienummer: 202600073
Organisatie/particulier: Particulier

Samenvatting	**Antwoord**
Indiener verzoekt om toevoeging van een duidelijke, zoombare kaart met meer oriëntatiepunten om de ligging van het voorgestelde tracé beter te kunnen duiden.	Gasunie heeft een projectenkaart online geplaatst. Deze is te raadplegen via: https://www.gasunie.nl/projecten/delta-rhine-corridor/delta-rhine-corridor-oost

Registratienummer: 202600072
Organisatie/particulier: Particulier

Samenvatting	Antwoord
Indiener is van mening dat het project niet milieuvriendelijk is en onvoldoende bijdraagt aan het verminderen van CO_2-uitstoot, en mogelijk juist nadelig werkt voor natuur en klimaat. Er wordt verzocht om in plaats daarvan in te zetten op directe emissiereductie.	De aanleg van CO_2-transportinfrastructuur is bedoeld om bij te dragen aan de verduurzaming van de industrie en het behalen van de klimaatdoelstellingen, zoals beschreven in het Klimaatakkoord en de Kamerbrief van 28 oktober 2021. DRC Oost voorziet in de aanleg van één CO_2-transportleiding met bijbehorende energie-infrastructuur. De keuze voor CO_2-transport staat los van de inzet op directe emissiereductie, die eveneens van belang is voor het behalen van de klimaatdoelstellingen.

Registratienummer: 202600071
Organisatie/particulier: Stichting LeefGeluk

Samenvatting	Antwoord
Indiener maakt zich zorgen over de effecten van de werkzaamheden op natuur, bodemleven en leefbaarheid. Er wordt verzocht om informatie over compensatiemaatregelen en mogelijkheden om voorstellen in te dienen, en gevraagd om versterking van de landschappelijke kwaliteit conform Het Vergeten Landschap.	In de volgende fase van de DRC Oost worden ruimtelijke gevolgen en milieueffecten, waaronder natuur, bodem en leefomgeving, integraal onderzocht. Dit komt te staan in de nog op te stellen concept-NRD. Concrete conclusies over locatie gebonden effecten of maatregelen kunnen pas volgen na de uitgevoerde onderzoeken en de daarop gebaseerde afwegingen.

Registratienummer: 202600070
Organisatie/particulier: Particulier

Samenvatting	Antwoord
Indiener verzoekt om duidelijkheid over de verhouding tussen het V&P en de NRD, het verschil tussen beide documenten en of op beide afzonderlijk kan worden gereageerd.	Het VenP en de concept-NRD zijn beiden instrumenten die worden ingezet in de voorbereidingsfase van ruimtelijke projecten. Ze hebben echter een verschillend doel, reikwijdte en juridische status: - In het Voornemen staan de plannen op hoofdlijnen beschreven. Met de bekendmaking van het Voornemen start de verkenningsfase van de projectprocedure. Het Voorstel voor participatie beschrijft hoe de omgeving wordt betrokken bij het energieproject. Het Voornemen en voorstel voor participatie worden vaak in 1 document samengevoegd. Iedereen kan op dit document reageren. - De concept-NRD is een technisch-inhoudelijk document dat de afbakening en detailniveau van een milieueffectrapportage (MER) beschrijft. Hierin staat welke milieueffecten onderzocht worden, hoe die onderzocht worden en tot in welk detail. Zo wordt er aandacht besteed aan het milieu bij beslissingen over energieprojecten. De concept-NRD volgt vaak op het VenP, omdat het VenP de hoofdlijnen beschrijft die nodig zijn om de afbakening en

	detailniveau van het MER te bepalen middels een concept-NRD. Beide documenten kunnen gelijktijdig gepubliceerd worden, maar zijn niet uitwisselbaar. Op beide documenten kan afzonderlijk worden gereageerd. Meer informatie over de projectprocedure in het algemeen is te vinden op de IPLO-pagina (https://iplo.nl/regelgeving/instrumenten/projectbesluit/projectprocedure/). De specifieke status van de projectprocedure van DRC Oost is te raadplegen via: https://energietransitie.nl/energieprojecten/delta-rhine-corridor-oost

Registratienummer: 202600462
Organisatie/particulier: Wandelnet

Samenvatting	Antwoord
Indiener verzoekt om rekening te houden met de Lange afstand-wandelpaden en streekpaden van Wandelnet en NIVON welke sinds de Omgevingswet geclassificeerd zijn als "infrastructuur".	De officiële wandelroutes van Wandelnet welke zijn geclassificeerd als infrastructuur volgens de Omgevingswet zijn bekend bij de Gasunie. Wij zijn hierover met elkaar in gesprek.

Registratienummer: 202600163
Organisatie/particulier: Ministerie van de deelstaat Noordrijn-Westfalen

Samenvatting	Antwoord
Indiener wijst erop dat volgens de Duitse verordening van buisleidingen twee buisleidingsinstallaties door Venlo verlopen. Bezirksregierung Köln is de bevoegde vergunningverlenende instantie voor de RMR. Er wordt gevraagd om de exploitant en de vergunningverlenende instantie in het proces te betrekken.	Bedankt voor deze informatie. Met alle eigenaren en de vergunningverlenende instanties van kabels en leidingen in de directe nabijheid wordt contact gelegd.
Indiener geeft aan dat Open Grid Europe (OGE) de aanleg van een CO_2-leiding voorbereid als onderdeel van de Delta-Rijn-Corridor (DRC), met een tracé van de Duits-Nederlandse grens bij Venlo tot Gelsenkirchen in Noordrijn-Westfalen. Omdat daar geen specifieke leidingstroken zijn vastgelegd in de ruimtelijke ordening, start naar verwachting in de nazomer van 2026 een mer-procedure die begin 2027 moet leiden tot het vaststellen van een ruimtelijk passende corridor tot aan de grens. Dit vormt de basis voor verdere ruimtelijke inpassing en de latere vergunningprocedure voor het concrete tracé.	Wij danken u voor de toelichting op de procedure. In het kader van deze procedure gaan wij ervan uit dat u overleg zult plegen met Gasunie en de betrokken Nederlandse bevoegde instanties. Het doel hiervan is om tot een grenslocatie te komen die zowel doelmatig als toekomstbestendig is. Bij de bepaling van deze locatie dienen omgevingsaspecten, technische haalbaarheid en kosten aan beide zijden van de grens in de afweging te worden meegenomen. De eerste stappen in dit proces zijn reeds gezet, onder meer door de recente consultatie van de Raumverträglichkeitsprüfung vanuit Noordrijn-Westfalen.
Indiener geeft aan dat het project onder de bevoegdheid valt van meerdere regionale planningsinstanties in Noordrijn-Westfalen. Voor het traject tot aan de grens bij Venlo is de Bezirksregierung Düsseldorf (Dezernat 32 – Regionalentwicklung) verantwoordelijk; voor de overige delen zijn de Bezirksregierung Köln en het Regionalverband Ruhr bevoegd. De ruimtelijke coördinatie vindt plaats via een mer-procedure op basis van Duitse wetgeving, gericht op de ruimtelijke verenigbaarheid van de corridor en met inbegrip van participatie. Het Ministerie van Milieu, Natuurbescherming en Verkeer van Noordrijn-Westfalen verzoekt om de Bezirksregierung Düsseldorf doorlopend te betrekken bij de Nederlands-Duitse afstemming, zodat de planning aan beide zijden van de grens goed op elkaar aansluit.	Wij danken u voor de verstrekte informatie over de procedure. In lijn met de Europese wetgeving, met name het Espoo-verdrag, zullen het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Gasunie in overleg treden met u en OGE. Het doel hiervan is om gezamenlijk de meest geschikte en toekomstbestendige grenslocatie vast te stellen.

Registrierungsnummer: 202600163
Organisation/Privatperson: Ministerium des Landes Nordrhein-Westfalen

Zusammenfassung	Antwort
Der Antragsteller weist darauf hin, dass gemäß der deutschen Rohrfernleitungsverordnung zwei Rohrleitungsanlagen durch Venlo verlaufen. Die Bezirksregierung Köln ist die Genehmigungsbehörde für die RMR-Rohrfernleitungsanlage. Es wird ersucht, den Betreiber und die Genehmigungsbehörde in das Verfahren einzubeziehen.	Vielen Dank für diese Informationen. Alle Eigentümer sowie die Genehmigungsbehörden der Kabel und Leitungen in der unmittelbaren Umgebung werden kontaktiert.
Der Antragsteller gibt an, dass Open Grid Europe (OGE) die Errichtung einer CO_2-Leitung als Teil des Delta-Rhein-Korridors (DRC) vorbereitet. Die Trasse soll von der deutsch-niederländischen Grenze bei Venlo bis nach Gelsenkirchen in Nordrhein-Westfalen verlaufen. Da in der Raumordnung keine spezifischen Leitungskorridore festgelegt sind, wird voraussichtlich im Spätsommer 2026 ein UVP-Verfahren eingeleitet, aus dem Anfang 2027 ein raumplanerisch geeigneter Korridor bis zur deutsch-niederländischen Grenze hervorgehen soll. Dies dient als Grundlage für die weitere räumliche Planung und das spätere Genehmigungsverfahren für die konkrete Trasse.	Wir danken Ihnen für die Erläuterung zu diesem Verfahren. Im Rahmen dieses Verfahrens gehen wir davon aus, dass Sie Rücksprache mit der Gasunie und den beteiligten zuständigen Behörden halten. Ziel dieser Gespräche ist es, einen sowohl zweckmäßigen als auch zukunftsfähigen Grenzstandort zu finden. Bei der Bestimmung dieses Standorts sind Umgebungsaspekte, technische Machbarkeit und die Kosten auf beiden Seiten der Grenze zu berücksichtigen. Die ersten Schritte in diesem Prozess wurden bereits unternommen; unter anderem durch die kürzlich erfolgte Konsultation zur Raumverträglichkeitsprüfung in Nordrhein-Westfalen.
Der Antragsteller gibt an, dass das Projekt unter die Zuständigkeit mehrerer regionaler Planungsbehörden in Nordrhein-Westfalen fällt. Für den Abschnitt bis zur Grenze bei Venlo ist die Bezirksregierung Düsseldorf (Dezernat 32 – Regionalentwicklung) verantwortlich; für die weiteren Abschnitte sind die Bezirksregierung Köln und der Regionalverband Ruhr zuständig. Die räumliche Koordination verläuft über ein UVP-Verfahren gemäß den deutschen Rechtsvorschriften über die Raumverträglichkeit des Korridors, einschließlich Öffentlichkeitsbeteiligung. Das Ministerium für Umwelt, Naturschutz und Verkehr des Landes Nordrhein-Westfalen ersucht darum, die Bezirksregierung Düsseldorf laufend in die deutsch-niederländischen Überlegungen miteinzubeziehen, damit die Planung an beiden Seiten der Grenze nahtlos ineinandergreift.	Wir bedanken uns für die Informationen, die Sie uns zu diesem Verfahren zur Verfügung gestellt haben. Im Einklang mit den europäischen Rechtsvorschriften, insbesondere der Espoo-Konvention, werden das niederländische Ministerium für Wirtschaft und Klimaschutz (EZK) und die Gasunie mit Ihnen und der OGE Gespräche aufnehmen. Ziel dieses Austauschs ist die gemeinsame Festlegung eines optimal geeigneten und zukunftsfähigen Grenzstandorts.
